

Neslia

2013

ARKEOLOGISKE UNDERSØKELSER
Tromsø Museum – Universitetsmuseet

Rudi J.A. Mikalsen, feltleder

Lokalitet: Neslia
Id.nr.: 120446
Kulturminnetype: Tufter/forsvarsanlegg
Utgravd: 17.06-05.07.13
Areal:

Tiltakshaver: Forsvarsbygg

Kommune: Bardu
Fylke: Troms
Gnr/bnr: 40/61
Koordinater: N 68°49'17" Ø 18°20'0"

Feltleder: Rudi Johan Angell Mikalsen
Prosjektansvarlig: Keth Lind
Rapport: Rudi Johan Angell Mikalsen

Prosjektnr.: A49166
GISprosjekt:
Fotobase: TSAD25
Gjenstandsbaser: TS13817

Sammendrag

I forbindelse med forswarets ønske om å undersøke flere av de registrerte tuftene ved lokalitet med id 120446 (i kulturminnedatabasen Askeladden) i Neslia, Setermoen skytefelt, Bardu kommune, Troms fylke, ble det sommeren 2013 foretatt en utgravning på stedet i regi av Tromsø museum. Av tilsammen 11 strukturer på vestsiden av vegen ble fire valgt ut for undersøkelse i tidsperioden 17.06 til 05.07.13. Tre av disse ble tre totalgravd, mens den siste ble gravd 50%. Formålet med utgravningene var å kunne si noe om tuftenes funksjon og tidsperiode for bruk. Det var fra før gjennomført arkeologiske undersøkelser av noen av tuftene i 1979 uten at det ga noen klare svar. På grunn av mangel på funn ble det i likhet med de eldre undersøkelsene vanskelig å si noe klart om tuftenes funksjon. Håpet er allikevel at dateringer tatt fra tuftene skal kunne si noe om datering for tuftenes bruk og dermed også kan antyde noe om deres funksjon.

1. Bakgrunn for undersøkelsene

De arkeologiske undersøkelsene av tuftene i Neslia, Bardu kommune, ble planlagt i forbindelse med at Forsvarsbygg tok kontakt med Tromsø museum med ønske om å få gjennomført en arkeologisk utgravning av flere av tuftene på Id.120446. Det aktuelle kulturminnet er en av to lokaliteter på henholdsvis sørvestsiden og nordøstsiden av vei som leder opp mot skytebaner i sørøst. Det aktuelle området med Id.120446 er beliggende på sørvestsiden av den aktuelle veien, og det består av 11 kjente tufter. På den andre siden av veien ligger kulturminnelokalitet med id.120436 som består av 18 tufter (dette er nye registreringer som enda ikke er lagt til i kulturminnedatabasen Askeladden). Forsvarsbygg ønsket å få undersøkt flere av tuftene på den sørvestre siden av vegen, for å få dokumentert mulig tidlig forsvarshistorie i området. Det var fra før en rekke teorier for hva de registrerte tuftene i Neslia (både 120446 og 120436) var spor av og når de har vært i bruk. Fra forsvarsbygg ble tuftene tolket til å stamme fra militære mobiliseringer enten mot svenskene på 1600-tallet, under Napoleonskrigene på begynnelsen av 1800-tallet, eller mobiliseringen 1905 i forbindelse med unionsoppløsningen. I tillegg kommer etableringen av skytefeltet på slutten av 1800-tallet som også kan være årsak til tuftenes plassering inne i skytefeltet.

I forbindelse med forsvarsbyggs ønsker om å få gravd ut noen av tuftene i kulturminneområde med id. 120446, utarbeidet Tromsø Museum et budsjett for arkeologiske undersøkelser av fire av de 11 kjente tuftene i dette området. Utgravningen ble budsjettet til å bli utført av 5 personer over 3 uker i felt. Av de fem personene i felt var det 1 feltleder, 1 digital feltleder og 3 feltassistenter. Planen omfattet som nevnt graving av fire tufter, der minst to av tuftene skulle totalgraves, mens de andre to tuftene skulle graves, i første omgang, i minimum 50%. Det var i tillegg planlagt å undersøke et visst areal utenfor ett eller to av tuftene, eventuelt mellom to av tuftene.

Tuftene i Neslia har lenge vært kjent i Setermoen området uten at noen med sikkerhet har vist hva de er blitt brukt til og når de stammer fra. De to kulturminneområdene ble første gang registrert i 1975 av Tromsø museum og det har siden vært foretatt en utgravning og to nye registreringer.

Figur 1 Kart viser beliggenheten til kulturminneområdene i Setermoen skytefelt. Illustrasjon Johan-Terje Hole 2013

2. Forløp, tidsrom og personale

elve utgravningene ble gjennomført i tidsrommet 17.06-28.06.2013. Prosjektet var planlagt av Keth Lind ved Tromsø museum, mens forarbeidet ble gjennomført av feltleder Rudi J. A. Mikalsen i uke 24 (10-14-06.2013). Etterarbeidet ble gjennomført av feltleder og digital feltleder i løpet av fem uker i perioden 11.11-13.12.2013.

I løpet av forarbeidet ble selve utgravningene planlagt, både hva gjaldt logistikk samt planleggingen av selve gravearbeidet. Feltarbeidet ble utført av fem personer, feltleder Rudi J. A. Mikalsen, digital feltleder Johan-Terje Hole og feltassistenter Joakim Skumsvold, Eva Isaksen og Jens Peder Magnussen. Kontakt ble holdt jevnlig med Tromsø Museum og med Harald Borthen Singstad fra Forsvarsbygg. I tillegg ble det holdt jevnlig kontakt med representanter for skytefeltadministrasjonen ved Setermoen skytefelt. Vi fikk blant annet lånt utstyr til å rydde skog, lagstelt til å oppbevare utstyr og et mobilt toalett fra forsvaret.

I løpet av de tre ukene som utgravningen pågikk bodde gravelaget ved Bardu Camping i Setermoen. Hver dag kjørte man inn i skytefeltet for å komme til utgravningsfeltet. Forsvaret hadde noe aktivitet i det samme området mens

gravingen pågikk uten at dette påvirket prosjektet. Aktiviteten det var snakk om var for det meste snakk om rydding av blindgjengere i skytefeltet, og i den forbindelse var det en del kjøring med lastebiler, busser og mindre kjøretøyer for å frakte personell inn og ut av området.

Området der lokalitet med id. 120446 ligger er dekket av en del mindre bjørkeskog som måtte ryddes før gravingen tok til. Terrenget var ellers noe kupert, men med flere flater og rygger i det svakt skrånende terrenget mot nord. Tuftene på nordvestsiden av vegen (id.120436) ligger derimot i et mer jevnt skrånende terreng mot nord (lite kupert).

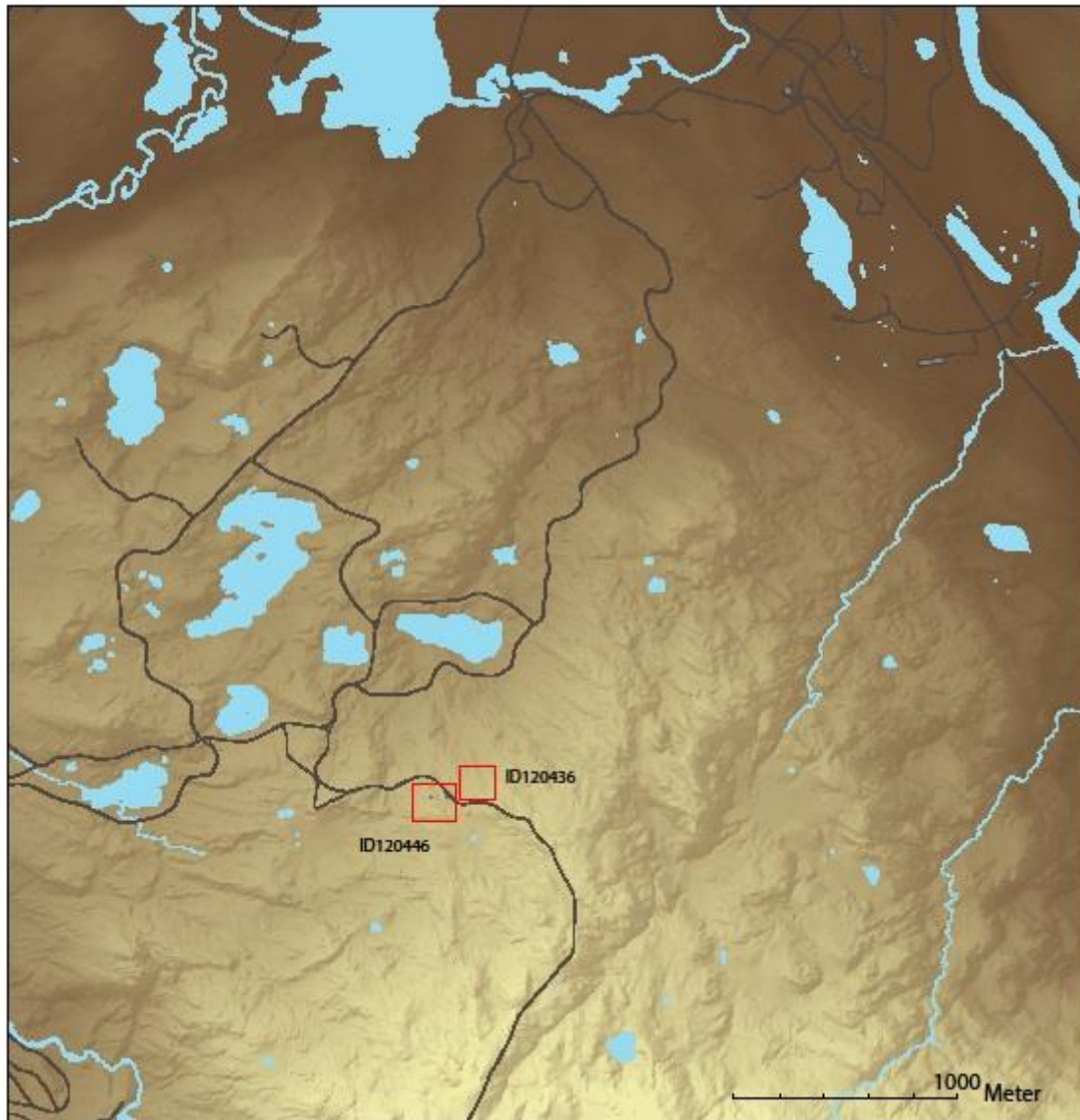
I løpet av den andre uken i felt sendte forsvaret ut en pressemelding der det ble informert om de arkeologiske utgravningene. I den forbindelse kom det en reporter fra Folkebladet som lagde en reportasje om prosjektet. Ut over dette var det flere personer som besøkte utgravningsfeltet i løpet av de to siste ukene av prosjektet. Dette var for det meste personer som hadde tilknytning til kommunen eller skytefeltet, enten som ansatte i dag eller pensjonister.

3. Beliggenhet, topografi, vegetasjon

De to kulturminnelokalitetene i Neslia er beliggende inne i skytefeltet, ca. 4 km sør for Setermoen sentrum. Området tuftene ligger i er et svakt skrånende landskap opp mot sør og sørøst. Mot nord faller landskapet mot dalbunnen og Målselva som krysser ved Setermoen fra sørøst mot nord. Det er flere vann og elver inne i skytefeltet, men den nærmeste elven til tufteområdene er en bekk som krysser fra øst mot vest, 120-130 meter sør for de vestligste tuftene i lokalitet med id.120446. Opprinnelig var de to lokalitetene trolig et større sammenhengende kulturminneområde som i nyere tid ble delt opp i to deler ved at skytefeltsveien ble bygd gjennom området (før området ble registrert som kulturminneområde). Den østlige lokaliteten (id.120436) ligger i et område som er preget av en svak skråning mot nord som gjør området mindre ideelt som bosetting. Tuftene i den vestlige lokaliteten (id.120446) ligger i et mer flatt terreng, men noe kupert. De tre østlige av tuftene i denne lokaliteten ligger i et område som i dag er preget av mye vannpåvirket jord (myraktig). Foruten disse elementene har de to lokalitetene en beliggenhet som gir meget god utsikt mot nord og vest, over sentrale deler av dalen. Mot sør stiger landskapet svakt mot flere flater og rygger, slik at det er rimelig godt utsyn også denne veien.

Området er preget av en del bjørkeskog, men også med en del lysninger der terrenget består av hovedsakelig lyng og mose. Torven er forholdsvis tykk og måler

enkelte steder opp i 10-20 cm tykkelse, mens andre steder stikker berget fram i marken.

Figur 2 Beliggenheten til de to kulturminnelokalitetene med id 120446 og 120436 inne i Setermoen skytefelt. Illustrasjon Johan-Terje Hole 2013

4. Kulturmiljø

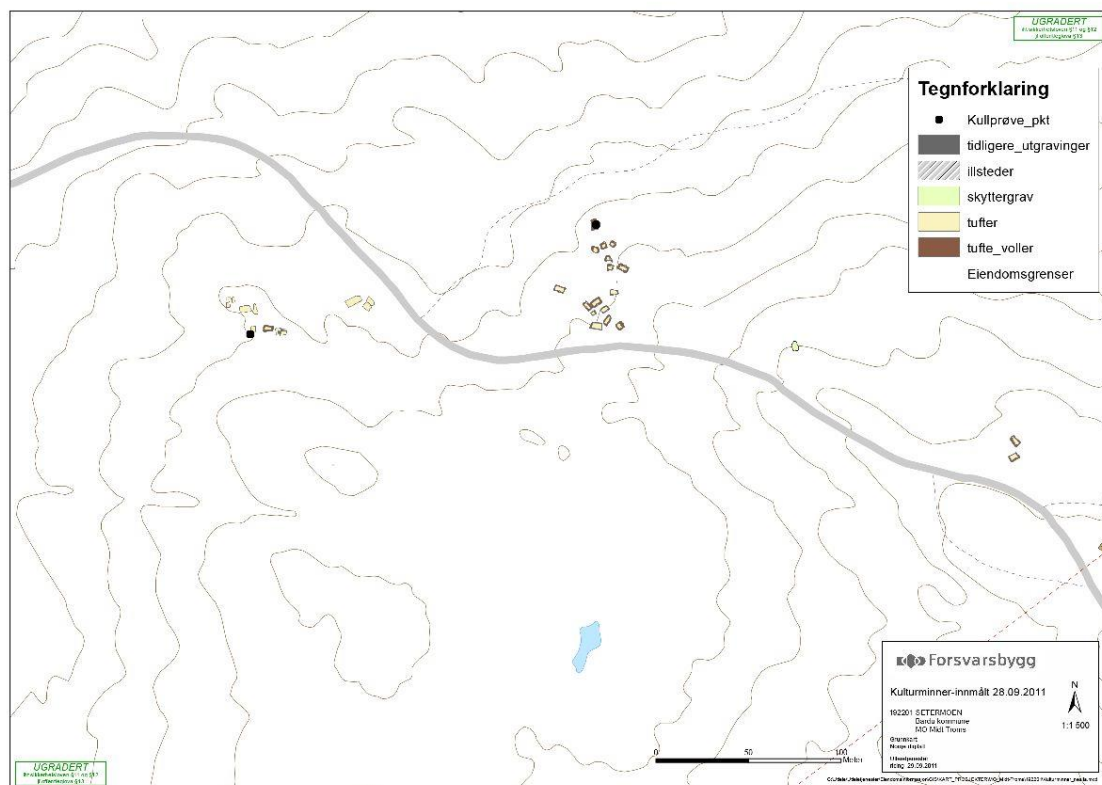
Området ble som tidligere nevnt registrert første gang av Tromsø museum i 1975. Området var tidligere kjent lokalt og det var gjennom lokal initiativ at tuftene ble kjent for Tromsø museum. Registreringene i 1975 dokumenterte 18 tufter, men fra et brev sendt fra Tromsø Museum til Troms landforsvar (av 12.juli 1977) framgår det at det opprinnelig skal ha vært 32 tufter. I 1979 gjennomførte Jens Storm Munch, sammen med to studenter og en person fra kommunen, en utgravning av flere av tuftene. I løpet av denne utgravningen og registreringene i tilknytning til den ble det nå registrert 42 tufter og 6 groper. I tillegg mente Jens Storm Munch at ca. 10 tufter

trolig har blitt utslettet i forbindelse med bygging av skytefeltsvegen i 1956-57, slik at det ifølge han opprinnelig har vært ca. 50 tufter i dette området. Det ble i tillegg fortalt Munch at før vegbyggingen skal det også ha vært en tømret brønn i området mellom de to områdene som utgjør dagens felt.

Under utgravingene som ble gjennomført i 1979, over en to ukers periode ble 7 av tuftene, som var registrert, gravd ut. 3 av disse ble gravd ganske grundig, 3 ble avdekket i mindre felt, mens den siste ble gravd med et prøvestikk. Tuftene var generelt tydelig og store deler av dem inneholdt oppmurte ovner med steinheller i topp, sidene og enkelte ganger i bunnen. Det ble ikke gjort funn som kan knyttes til tuftenes bruksperiode i noen av de gravde områdene, foruten kull i ovnene. Dateringsmessig var det ingen funn som kunne datere tuftenes bruksfase, og C14 datering av kull var ikke tilgjengelig på dette tidspunktet. Da det ikke var noen tradisjon for Neslia tuftenes bruk i Setermoen argumenterer Jens Storm Munch først for at det er lite trolig at tuftene kan stamme fra tiden etter Dølainnvandringen på slutten av 1700-tallet og begynnelsen av 1800-tallet. I tillegg mente han at formen ikke samsvarte med den kjente samiske byggeskikken med gammer. Da tuftene heller ikke var særlig overgrodd mente Munch at de heller ikke var før-reformatoriske og tolket dermed tuftene til å ha vært i bruk mellom 1600 og frem til 1800 (gjørne noe sent i denne perioden). På grunn av tilstedeværelsen av ildsteder i de fleste av tuftene som Munch undersøkte tolket han dem til å ha en boligfunksjon. Videre mener han at på grunn av den begrensede størrelsen på torvfullene og mangelen på rester av trekonstruksjoner er det mest trolig at fullene har vært underlag for telt.

Munch tolker med basis i det overfor nevnte at tuftene er rester av en militær teltplass som kun har vært brukt en kort periode, og slik kan forklare hvorfor det mangler tradisjoner for deres bruk i lokalmiljøet. Han legger i den sammenheng frem tre mulige situasjoner som kan forklare tuftenes tilstedeværelse i området. Den første muligheten er under krigen med Sverige 1657-59, da et Senjens kompani på 100 mann ble opprettet og forlagt et sted på innlandet, uten at det er kjent hvor dette har vært. Den andre situasjonen er perioden 1812-14, under Napoleonskrigene, da flere lokalvern ble etablert rundt om i landsdelen. Den tredje situasjonen som Munch ser på som mulig for etableringen av Neslia tuftene er mobiliseringen i 1905, ved selvstendighetsoppgjøret med Sverige. Da ble ekstra mannskaper innkalt i tillegg til de ordinære mannskapene og man kan dermed ha vært nødt til å forlegge en del av styrken utenfor hovedleiren som var etablert i 1898.

Ved kontrollregistreringene i 2008 ble det kun gjenfunnet 18 tufter (like mange som i 1975). Disse er registrert i kulturminnedatabasen Askeladden som 7 tufter i lokalitet 120446 og 11 i lokalitet 120436. I 2011 gjorde Troms fylkeskommune en ny kartlegging av tuftene i Neslia. Den nye registreringen dokumenterte 11 tufter på sørvestsiden av vegen (id.120446) og 18 på nordøstsiden (id.120436), som henvist til i innledningen. I tillegg ble det tatt kullprøver fra to av ildstedene i tuftene med nummer 16 og 26 (fra henholdsvis lokalitet 120436 og 120446, som vist i kart). De to dateringene ga henholdsvis $97 \pm 25\text{BP}$ og $126 \pm 25\text{BP}$, noe som vil si at de trolig stammer fra begynnelsen av 1900-tallet eller slutten av 1800-tallet.

Figur 3 Kart over de to kulturminnelokalitetene med id 120446 og 120436. De to kullprøvene som ble tatt i 2011 er markert i tuft 26, i vest, og tuft 16, i øst. Kart er hentet fra Forsvarsbygg og Troms fylkeskommune.

Av andre kulturminner som er registrert i området rundt, er det hovedsakelig snakk om samiske árran og andre samiske kulturminner, men disse er ikke registrert i Neslia området. De nærmeste registreringene er beliggende ca. 2,5 kilometer mot sør i Kobbryggdalen. Disse kulturminnene består av 4 árran og 1 gammetuft som alle er blitt gravd ut i løpet av 2011 sesongen.

Under registreringene i 1979 av Jens Storm Munch ble det i tillegg til tuftene registrert 6 kokegroper. Disse gropene lå på rekke på sørsiden av vegen inne i tett skog og kratt. En av disse ble gravd ut sammen med de 7 andre tuftene i Neslia. Gropen tegnet seg som en tydelig grop i bakken med en indre diameter på 70 cm og

var åpen i den ene siden. Under det tykke torvlaget ble det i bunnen av gropen observert et ca. 10 cm tykt kullag. Det var ellers spor av rust og jernoksid nede i gropen. Rundt kanten av gropen var det noen større steiner, mens midten av gropen var helt steinfri. De seks kokegropene er ikke registrert i kulturminnedatabasen "Askeladden", og det er ikke gjenfunnet spor av disse gropene ved senere undersøkelser av området.

Setermoen området har tidligere vært brukt hovedsakelig innen reindriften, med spor i dag av árran og gammetufter. Den moderne bosetningen ble etablert først på slutten av 1700-tallet og begynnelsen av 1800-tallet ved dølainnvandringen fra Østerdalen og Gudbrandsdalen. Forsvaret kom til Setermoen i 1898 da området ble etablert som ekserserplass ett år etter innførselen av allmenn verneplikt i Nord-Norge i 1897.

Av lokal kunnskap rundt tuftenes tidsbruk og funksjon er det ingen sikre tradisjoner. Det er derimot en rekke teorier om temaet. Fra forsvarets side, representert med forsvarsbygg og skytefeltsledelsen, er tolkningene til Jens Storm Munch om at tuftene stammer fra en av tre mulige mobiliseringer (som beskrevet over) sett på som det mest sannsynlige. Andre personer i Setermoen har andre forståelser av hva tuftene stammer fra. En teori som ble fortalt av en av de besøkende til feltet under utgravingen var at tuftene stammer fra svenske Birkarler som drev handel med samer som flyttet gjennom området. De svenske Birkarlene var svenske handelsmenn som hadde drevet handel i Sverige helt siden begynnelsen av 1300-tallet. De hadde ofte enerett på handel med særskilte samer og hadde i tillegg skatterettigheter for den svenske kronen av den samiske befolkningen. Birkarlernes rettigheter til å skattlegge samene ble opphevet av Kong Gustav 1 Vasa i 1552 og deres innflytelse forsvant kort etter. Ut fra denne teorien om Neslia tuftenes opphav vil det si at tuftene burde stamme fra tiden før 1550-tallet.

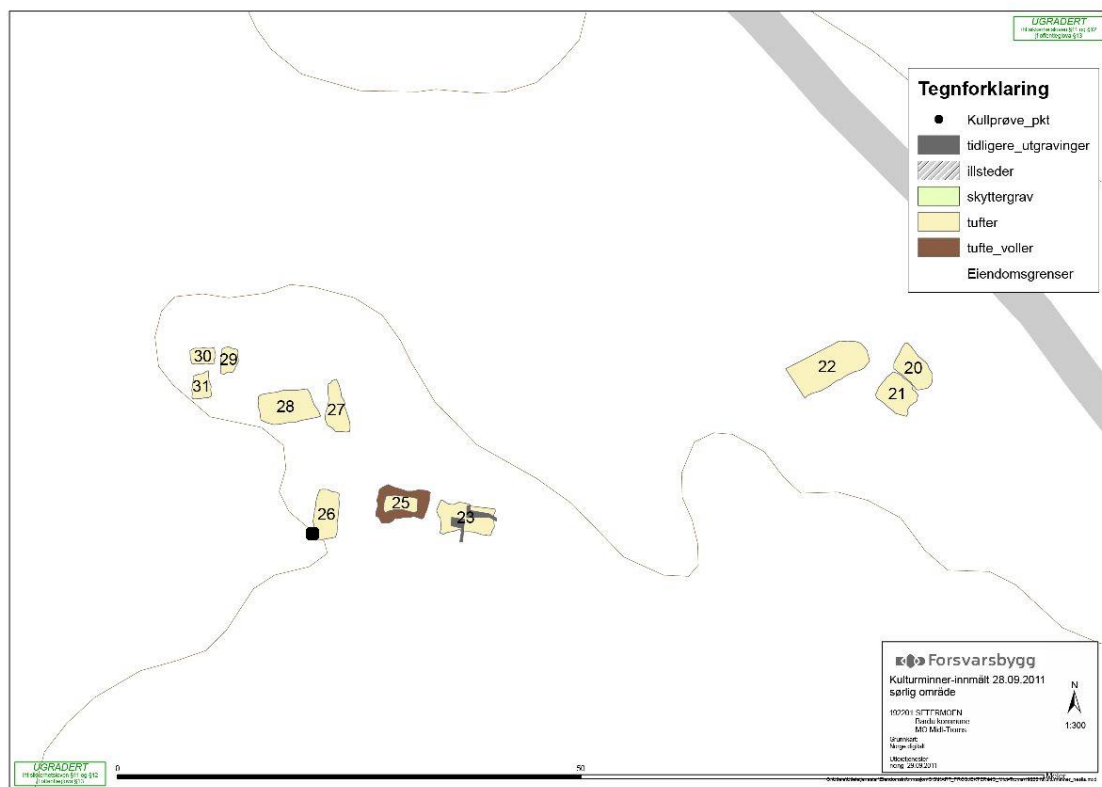
Målet med undersøkelsene som ble gjennomført i 2013 var å få en klarhet i hvilken funksjon disse tuftene har hatt og hvilken tid de stammer fra. I den sammenheng vil det være viktig å få daterbart materiale eller eventuelle funn som kan dateres eller kan si noe om tuftenes funksjon. Det er også viktig å få undersøke disse tuftene, da de ligger forholdsvis utsatt til midt inne i skytefeltet og kan lett bli påvirket av øvelsesaktivitet (på tross av at de er merket). For forsvarets del er det ønskelig å få ut mest mulig informasjon om tuftene slik at det kan skrives en mer detaljert historie for området og da med tanke på mulig eldre forsvarshistorie.

5. Målsetting og prioriteringer

Planen for utgravingene var som beskrevet tidligere å grave ut fire av tuftene i lokalitet med id.120446. Av de fire tuftene var planen å totalgrave minst to av dem,

og delvis avdekke de andre to. Det var i den sammenheng også sett på som viktig å få avdekket litt av området utenfor en av tuftenes yttergrense eller mellom to av tuftene, slik at eventuelle aktiviteter utenfor strukturene kunne dokumenteres.

Planen var å fordele de fire tuftene som skulle graves slik at to av dem helst skulle blandt de tre tuftene helt i østdelen av lokaliteten (med nummer 20, 21 og 22), mens de to siste skulle være blant de 8 vestlige (med nummer 23 og 25-31). Helst skulle også en av de tuftene som ble totalgravd ligge i hver sin østlige og vestlige del av lokaliteten. I tillegg var det ønskelig at tuftene i hver av de to parene var såpass nært hverandre slik at det kunne være lett å åpne opp området mellom dem. Det var lagt opp til at disse valgene av tufter som skulle graves ut skulle gjøres i felt.

Figur 4 Kart over lokalitet med id 120446 med nummer gitt til de ulike tuftene under registreringen i 2011. kullprøve tatt i 2011 er markert, samt området gravd av Jens Storm Munch i tuft 23 i 1979. Kart er hentet fra Forsvarsbygg og Troms fylkeskommune.

Ut fra de beskrevne kriteriene ble det valgt å grave ut tuftene med nummer 20 og 21 i østdelen av lokaliteten. De to tuftene ligger like inntil hverandre og dette ga mulighet for å avdekke området mellom og utenfor tuftene. Av de vestlige tuftene i lokalitetene var det fra tidligere gjort inngrep i tuftene med nummer 23 og 26. Tuft 23 ble gravd i to L formete kakestykker i 1979 av Jens Storm Munch, mens det i tuft 26 ble tatt ut kullprøve i 2011. Det ble derfor valgt å ikke grave i disse tuftene.

Isteden ble det valgt å grave en av de to større tuftene i midten av denne vestlige delen av lokaliteten, samt en av de tre mindre tuftene i nordvestenden av lokaliteten (henholdsvis tufter med nummer 28 og 29). I dette valget av en større og en mindre tuft i vestenden av lokaliteten lå også et ytterligere mål for prosjektet, og det var å kartlegge eventuelle ulikheter i bruk mellom de store og små tuftene.

Figur 5 Tuftene 20-22 sett mot øst-nordøst, med feltpersonale. Eva Isaksen i tuft 22 mot venstre, Joakim Skomsvoll i tuft 21 foran mot høyre og Jens Peder Magnussen i tuft 20 bak til høyre. Foto: Rudi J. A. Mikalsen 2013

På grunn av manglende funn og resultater fra tidligere undersøkelser var målet med årets utgravninger å få fram materiale som kan datere og forklare tuftenes funksjon. Det var ved denne lokaliteten (id.120446) kun en av tuftene som hadde et synlig ildsted og det var i tuft 26, som det i 2011 ble tatt kullprøve fra. Håpet var at det skulle dukke opp ytterligere ildsteder som ikke var synlig på overflaten i noen av tuftene som ble undersøkte.

6. Undersøkellesmetode og dokumentasjon

I forbindelse med utgravningene var det planlagt å grave tuftene ved hjelp av Single context metoden. Dette innebærer at man graver de ulike stratigrafiske lagene hver for seg og dokumenterer dem i hver sin kontekst. Singel context er en teknikk for graving av multikontekst strukturer og fungerer meget godt for å dokumentere ulike bygningsmessige detaljer. Det var i den sammenheng Singel context ble sett på som den teknikken som var mest hensiktsmessig ved gravingen i Neslia. Målet var at man

slik kunne dokumentere eventuelle bygningselementer som ellers kunne være vanskelig å få dokumentert med andre teknikker.

Mens to av de fire tuftene skulle totalgraves var det tenkt å sektorgrave de to andre tuftene i ca. 50%. Det vil si at tuften ble delt inn i fire like store deler med et kryss gjennom midten av tuften. De to motstående kakestykkene ble så gravd ut slik at det skaptet to profiler i hvert kakestykke fra midten av tuften og ut ytterkanten av strukturen. De fire profilene i hver tuft kunne dermed dokumenteres med foto og eventuelt tegninger, slik at stratigrafien kom frem.

Figur 6 Tuft 28 med steinsetting i forgrunnen. Gravd i to kakestykker. Sett mot Øst. Foto: Rudi J. A. Mikalsen 2013.

Innledningsvis ble et større område rundt tuftene som skulle graves ut rensket for vegetasjon. Dette ble gjort både for å få frem tuftene som skulle graves og for å skape utsyn for totalstasjon.

Digital dokumentasjon:

Utgravningen i Neslia ble dokumentert digitalt ved innmåling og produksjon av georefererte ortofoto. Etter utplassering av fastmerker fra geomatikk-ansvarlig i Bardu kommune kunne innmålinger med totalstasjon komme i gang. Dokumentasjonen var todelt. Først ble klargjorte strukturer avfotografert i overlappende bildeserier for å kunne settes sammen digitalt og eksporteres som georefererte ortofotos. Etter avfotograferingen ble blant annet strukturer, funn, prøver, feltavgrensinger og snittelinjer målt inn med totalstasjon for videre

systematisering i ArcGIS - et geografisk informasjonssystem spesialutviklet for innsamling, lagring og presentasjon av arkeologiske data.

Plandokumentasjon

Dokumentasjon av strukturer i plan og profil ble utført ved å ta overlappende fotos fra teleskopisk fotostang og prosessere bildene i fotogrammetri-programmet Photoscan. Før avfotografering settes det ut minst tre trigpunkter som måles inn og senere anvendes i georeferering av bildene. Photoscan er først og fremst et verktøy for å lage høyoppløselige 3D-modeller. Programmet har imidlertid en svært nyttig tilleggsfunksjon hvor man kan eksportere todimensjonale ortofotos georeferert i programmet på basis av trigpunktmålingene. De ferdige ortofotoene ble printet ut for nærmere tolkning i felt. Til tross for at feltleder tegner inn sine tolkninger på de printede ortofotoene er metoden svært tidsbesparende sammenlignet med tradisjonell tegning.

Innmåling til Intrasis

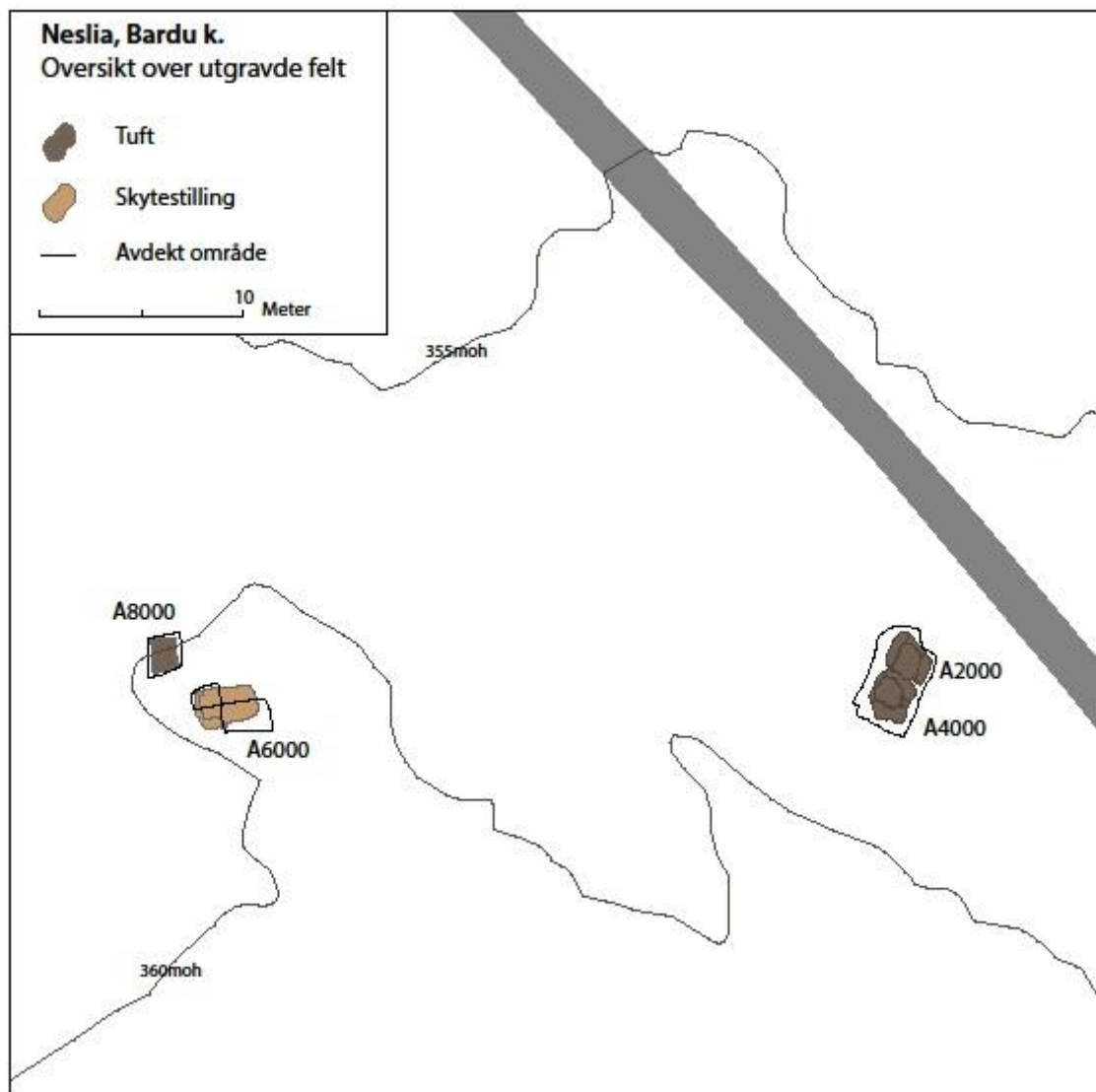
Utgravningen benyttet Intrasis, et geografisk informasjonssystem utviklet for arkeologiske utgravninger. Både innmålingene til Intrasis-import og selve brukergrensesnittet i programmet er enkelt og gjør innsamling og observasjon av digitale data tilgjengelig for alle deltakere på gravinga. Innmålinga er standardisert med en logisk oppbygning av koder som består av info om geo-objekt (linje, punkt, polygon), hovedklasse (arkeologi, topografi), subklasse (ildsted, vegg, stein) og unik objektreferanse angitt med løpenummeret på totalstasjonen. Standardiseringen gjør at flere personer kan operere stasjonen effektivt og problemfritt.

Intrasis er delt i to moduler. Explorer er modulen for import, lagring og systematisering av digitale data. Analysis er modulen hvor funnspredning, kartproduksjon og fileksport gjøres.

En uforbeholden fordel med den heldigitale arbeidsflyten er at store mengder måle-kart- og billeddata kan bearbeides og kombineres på svært mange måter og generalitetsnivåer.

7. Observasjoner og resultater

Hver av de fire tuftene ble valgt ut fra de ovenfor beskrevet kriteriene. Begge tuftene i østdelen av lokaliteten (nummer 20 og 21) ble fullstendig avtorvet, mens kun den ene av de to tuftene i vestdelen ble det (nummer 29). Den andre tuften i vestdelen av lokaliteten (nummer 28) ble derimot avtorvet i to kakestykker (som beskrevet over). Etter avtorving ble strukturene gravd videre for å få fram de ulike bygningselementene.

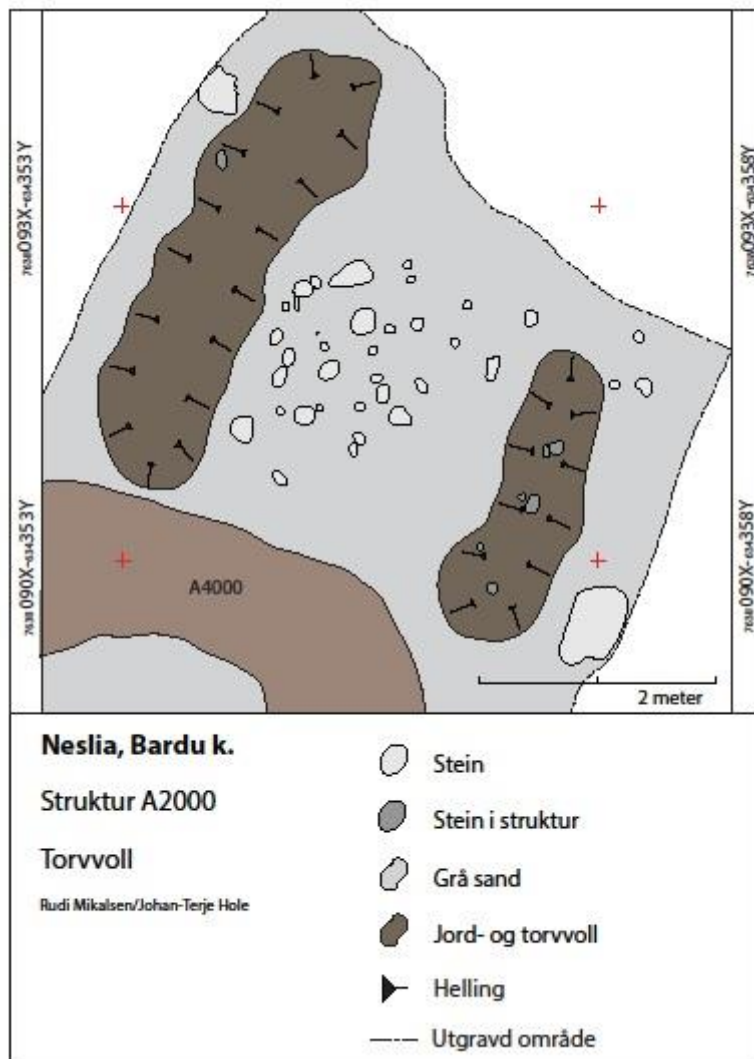

Figur 7 De fire tuftene som ble valgt ut for undersøkelse og de åpnete områdene. Illustrasjon Johan-Terje Hole 2013

Struktur 20:

Denne strukturen ble som beskrevet over, først fullstendig avtorvet sammen med tuft 21 som ligger helt inntil mot sørvest. Under avtorvingen virket veggvollene som omkranset tuften meget tydelig. Det viste seg etter hvert at denne strukturen består av to voller, en i nordvest (fra sørvest til nordøst) og en i sørøst (fra sørvest mot nordøst). I sørvest møter man nordøstvollen til tuft 21, men den adskilles av ca. ½ meter fra sørvestenden til de to vollene i tuft 20. I torven dukket det først opp et kullag i toppen av vollen i nordøstenden av tuften. Dette laget lå relativt høyt oppe i torven, slik at det ble tolket til trolig å stamme fra moderne aktivitet i skytefeltet. I torvlaget dukket det også frem det som først ble tolket som en muskett kule. Denne

kulen ble senere, etter å ha funnet ytterligere to slike kuler i noen av de andre tuftene, tolket som å være en kule fra kardesk. Kardesk er en artillerigranat som består av en beholder fylt med en mengde mindre kuler.

Figur 8 Illustrasjon Johan-Terje Hole 2013

Etter å ha avtorvet tuft 20 og avdekket toppen av strukturen, ble det bestemt å grave resten av tuften i to kakestykker. Disse kakestykkene ble så gravd videre ned gjennom veggvollene og gulvflaten ble rensket helt ned. Veggvollene bestod for en stor del av mørk brun torvjord, men uten tydelige lagdelinger som kunne vise vollenes oppbygning. Det var foruten mørk brun torvaktig jord også en del stein i vollen i sørøst, men her var dette laget forholdsvis tynt i forhold til det tilsvarende brune torvaktige laget i nordvest vollen. Under det overliggende brune torvaktige jordlaget kom man ned på et grått sand og steinlag. I gravingen av nordvestvollen ble det funnet en metallgjenstand i sørøstenden. Dette viste seg etter samtale med ansatte ved skytefeltet å være del av en granat. Gulvflaten viste seg å være av det samme grå sandlaget med en del stein som ble funnet under det brune torvlaget i vollene. Det grå sand og steinlaget i vollene synes også noe opparbeidet og fremtrer

fortsatt ganske tydelig, men allikevel betraktelig mindre enn det som var synlig i toppen av det mørke brune torvaktige laget.

På slutten av prosjektet, da de to tuftene som skulle totalgraves var ferdig gravd ble det bestemt at tiden rakk til for også å totalgrave tuft 20. Vollene ble ferdiggravd og den sørøstlige vollen framtrer nå som en tydelig 30-40 cm forhøyning. Langs toppen av vollen sees en ca. 10 cm bred sjakt som smalner ned mot bunnen. Sjakten er fylt med svart torvig jord, lik laget over. I tillegg sees en mulig nedgravning mellom flere steiner langs den beskrevne sjakten på midten av vollen. Den nordvestlige vollen framtrer nå som tydelig mot øst, mens mot vest er den mer utydelig.

Feltet ble til slutt utvidet 1 meter mot nordvest for å få avdekket et større område utenfor tuften, slik målet var for utgravningen. Helt i nordøst av utvidelsen ble det påtruffet et mulig hellelag, men dette viste seg å være naturlig forvitrede og knekte heller.

Figur 9 Tuft 20 sett mot sørøst. Nordvest voll i forgrunn og sørøst voll i bakgrunn, mens tuft 21 sees i høyresiden av bildet. Tuft er avtorvet og vollene trer tydelig fram. Foto: Rudi J. A. Mikalsen 2013.

Struktur 21:

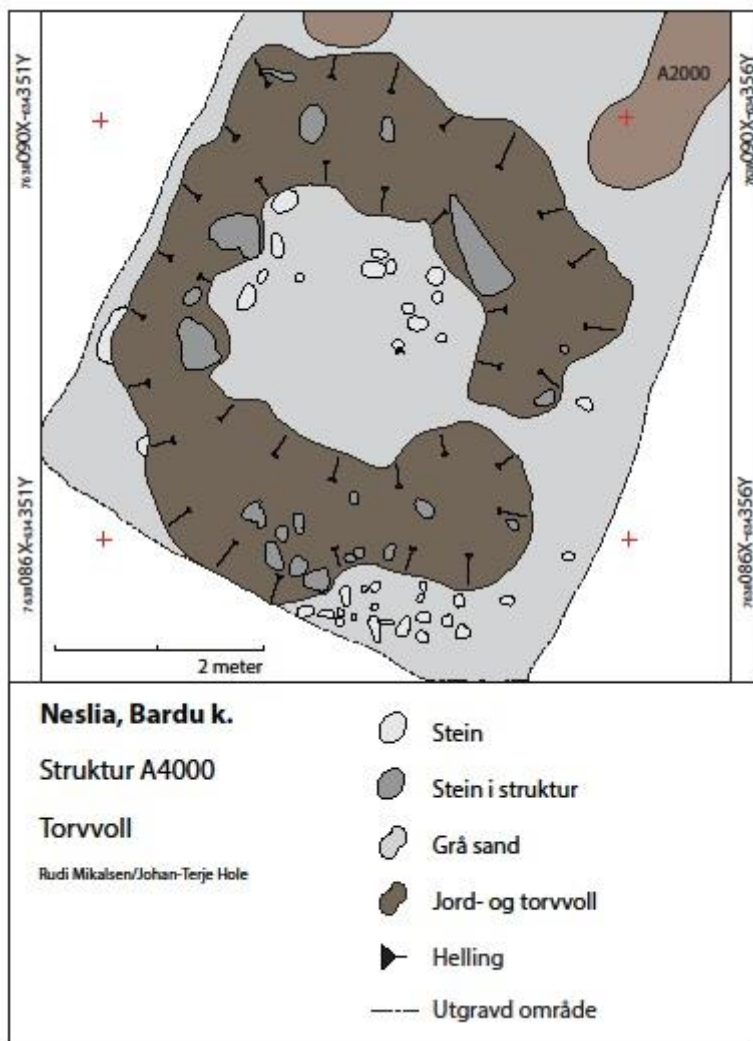
Struktur 21 er nabotuften til 20, og de to ligger helt vegg i vegg. Tuft 21 ble valgt ut for å totalgraves, i tillegg ble deler av området utenfor tuftene gravd inntil en meter ut. Tuften ble først avtorvet og strukturen dukket nå frem med tydelige vollene i tre av sidene. Vollen i sørvest er tydelig og svinger etter ca. 2 meter svakt i sør, men forsvinner delvis etter ca. 1 meter i sørøst. Vollen begynner igjen etter et kort

opphold (½m) på sørøstsiden av tuften og sees noe mer uklart i svak bue mot nordøst. Vollen i nordøst inneholder en stor helle i øst enden, mens vollen synes mer utydelig mot nord i ytterligere 1 meter. Siden mot nordvest har ingen spor av voll, men enkelte større steiner synes med ca. ½ - 1 meter mellomrom. I likhet med tuft 20 var vollene i denne tuften bygd opp av et mørkt brunt torvig jordlag. Ved graving av det brune torvige jordlaget var det vanskelig å se eventuelle lagdelinger som kunne vise konstruksjonen av torv i vollene. Det grå sandlaget stikker seg høyere opp i vollene enn i gulvflaten og dukker frem i toppen av deler av vollen. Dette var spesielt synlig i sørvest vollen der det brune torvige jordlaget i vollene gikk over i ett grått sandlag spesielt i ytterkanten av vollen. I sørvest finnes i tillegg en steinsamling i det grå sandlaget.

På grunn av dyp torv i den myraktige jorden kom vi direkte ned på grått sand/leire lag like nordøst for sørvest voll, i gulvflaten av huset. Ellers stoppet vi på et mer svartaktig torvlag under den dype topptorven som sees i senter av tuft. Denne svarte torven var betraktelig dypere enn langs vollene og gulvflaten skiller seg slik ut. Et dypere liggende torvlag som skiller seg ut fra jorden rundt kom fram i sørøsthjørnet av gulvflaten og inn mot midten av tuften, og dette ble tolket som et mulig innrast lag fra vollene.

Figur 10 Tuft 21 med 20 i bakgrunnen sett mot nordøst. Foto: Rudi J. A. Mikalsen 2013.

Figur 11 Illustrasjon Johan-Terje Hole 2013

I nordøstvollen dukker etter hvert det som først ser ut som en større steinhelle frem, i sørøst delen. Denne hellen ble etter hvert større som vi gravde og det viste seg at dette er en større stein som utgjør store deler av nordøstvollen.

Etter at det svarte torvlaget ble fjernet fra midten av tuften framtrer nå vollen i nordøst som noe utvidet inn i gulvflate med tykke torvaktige masser, like innenfor den tidligere observerte vollen. Det dukket også opp en del tre rester i dette laget, men en del av det er rester etter røtter. Gulvflaten i tuften er foruten grå sand full av neve- til hodestore stein.

Etter at den torvaktige jorden ble gravd bort i vollene fremstår de nå som mer rektangulære, der nordvestveggen består av kun en rekke større stein. På vestsiden av den største steinen ble det gravd fram et forholdsvis dypt hull på ca. 30 cm dybde og 20 til 30 cm i diameter. Det ble ikke funnet noe kull her eller andre rester etter menneskelig aktivitet og gropen kan dermed ikke tolkes som noe tydelig bygningselement.

Vollen i sørvest viste seg å strekke seg lengre mot sørvest og dannet et hjørne ut mot profilen i sørvest. Vollen i sørvest består av en rekke lag og flekker med brun torv, grå sand og svart torv/jord som kan tyde på å være rester etter oppbygning av vegger med torv. Vollen i øst bestod av flere lag med vekselvis brun torv og svart jord, men ikke som noen klare lagdelinger.

Utgravningsfeltet ble utvidet ca. 1 meter mot sørvest for å få med ny utvidelse av vollen i denne siden. Tuften framtrer etter at tuften er ferdig gravd som mer utydelig og en mindre ryddet flate sees i sørvest del av gulvflaten, mens gulvflaten i øst og nordøst er ganske steinfylt. Stein i sørvestenden av tuften ble fjernet for å se etter eventuelle rester etter oven konstruksjon, men det var ingen funn av steinoppbygninger eller av kull noen steder i tuften.

Struktur 28:

Struktur 28 ligger på toppen av en liten forhøyning på en større flat rygg som strekker seg fra sør mot nord. Strukturen synes på overflaten som en rektangulær tuft med tydelig voll rundt hele, men spesielt markert mot kortsiden i vest. Tuften ble først planlagt å avtorves fullstendig. Dette ble begynt med at kortsiden mot vest ble rensket for lyng og torv. Her dukket det frem en rekke steiner og heller som var bygd opp med helling ut mot vest. Steinene dekket kun siden mot vest og to korte buer i nord og sør. Langs sørenden av steinoppbygningen synes flere heller langs kant videre ned langs berg mot sørvest.

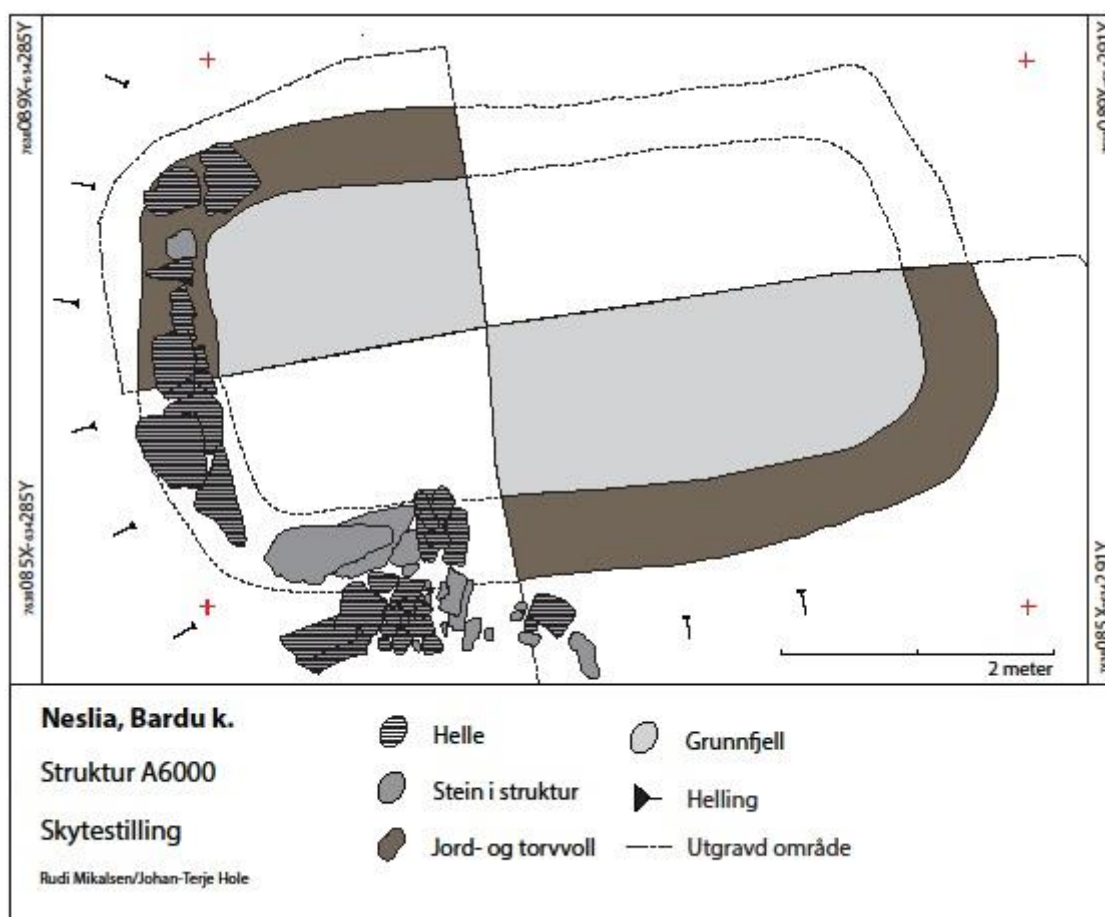
Etter å ha avdekket vestenden av steinoppbygningen begynte det å se ut som at tuften kunne være av mer moderne karakter og vi valgte derfor å sektorgrave den videre. Tuften ble dermed gravd i to kakestykker i henholdsvis sørøst og nordvest, slik at profiler dukker fram i to sider i hvert kakestykke. Det ble gravd gjennom vollene i det sørøstre kakestykket uten at det synes noen klar stratigrafi når man grave. I profilen mot øst, derimot, synes flere tynne lag i torven som framtrer som lysere brune jordlag blant den mørkere brune torvjorden som utgjør størstedelen av jordsmonnet. Det ble gravd ned til berget flere steder i de to kakestykkene. Et mørkere jordlag like over berget ble gravd fram i sentrale deler av tuften i sørøst kakestykket.

Under gravingen av torvlaget i nordvest ble det funnet mengder med rødffis (øvelsesammunisjon). I tillegg ble det gjort funn av ytterligere en kardesk kule i yttersiden av voll mot sør, samt en lærreim i voll mot sørøst. Lærreimen ser ut til å være reimen fra en ludvigsekk og kardesk kulen er av samme type som ble funnet i tuft 20 (beskrevet over). De to kakestykkene ble gravd helt ned til berget uten at det ble funnet ytterligere gjenstander. Bunnen av de gravde massene like over berget

bestod av et tynt gulbrunt sandlag og grå sand. Dette laget var kun 2-3 cm tykt og ser ut til å være et utvaskingslag.

Figur 12 Tuft 28 sett mot øst med grått sandlag og steinkonsentrasjon i bunn av sørøstre kakestykke.
Foto: Rudi J. A. Mikalsen 2013.

Figur 13 Illustrasjon Johan-Terje Hole 2013

Struktur 29:

Struktur 29 er en mindre rektangulær tuft som ligger like nordvest og nedenfor berget/ryggen tuft 28 ligger på. Tuft 29 er en av tre like tufter som er registrert i en klynge vest og nordvest for tuft 28 (tuft 29, 30 og 31). De tre tuftene målte ca. 3 ganger 4 meter og bestod av forholdsvis lave og smale voller. Tuft 31 ble ikke gjenfunnet under årets graving.

Tuften ble først avdekket ved at det øverste torvlaget ble rensket bort. I sørenden av tuften, i vollen, var det to heller som skråner inn mot midten av tuften i nord. Disse hellene ble rensket fram og viste seg å ligge i toppen av torven. Topptorven ble gravd ned til et lag som ser ut til å være topp av gammel torv. I topptorvlaget ble det funnet restene av et eldre ammunisjonsklipp like inntil helle i sørvollen mens det i vollen i nordøsthjørnet ble funnet ytterligere en ny kardesk kule, lik de to som var funnet i henholdsvis tuft 28 og 20. I tillegg ble det funnet spor av 3 kull flekker i dette laget. To av disse kullfleckene viste seg å bli mer tydelig dypere i laget og det ble derfor tatt kullprøver fra disse. Den ene av disse kullfleckene lå inn mot helle i sørvollen av tuften, i overgangen mellom torvlaget over og et lag med brun sand under.

Figur 14 Tuft 29 sett mot sør. Gulvflate avdekket og voller avtorvet. Helle i sørøst hjørnet. Foto: Rudi J. A. Mikalsen 2013.

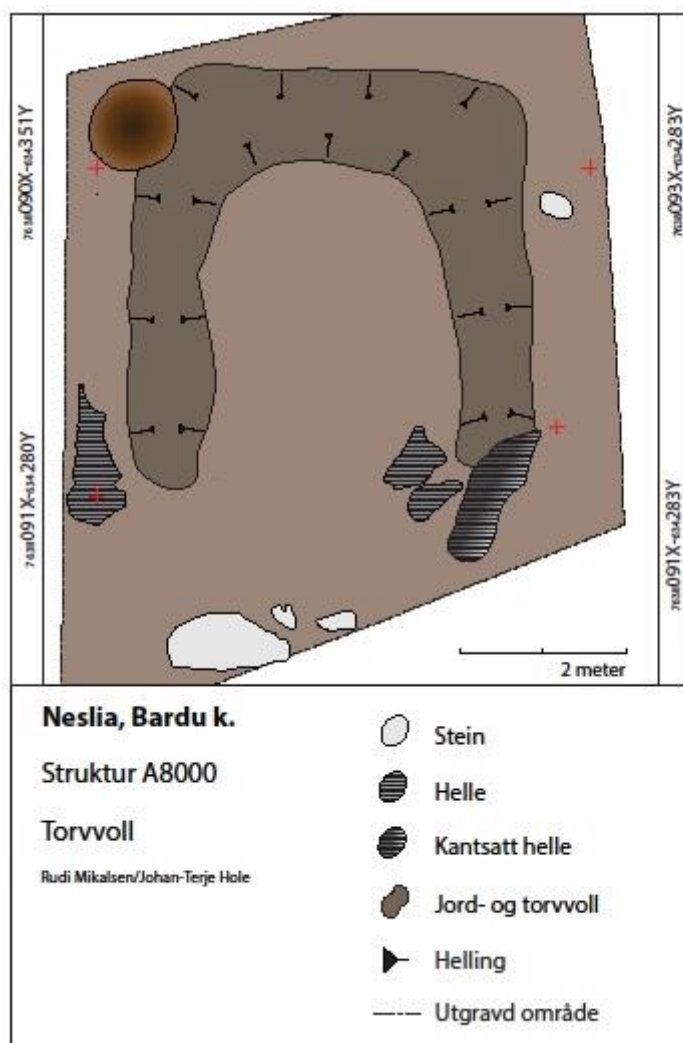
Laget med mulig gammel torv som ble avdekket i vollene under topptorven ble videre gravd i et forsøk på å finne ytterligere stratigrafiske skiller i vollene. Det ble funnet antydning til et meget tynt gulbrunt torvaktig lag inne i det rødbrune torvlaget som utgjør store deler av vollen i øst. Dette laget stikker seg fra innsiden av tuftens voll og mot øst over toppen av vollen. Området som er dekket av dette laget er ikke særlig stort, og er kun å se i sørenden av østvollen. Ut fra farge på laget og dets konsistens kan det tyde på at dette er rester av bark.

I nord utenfor tuften er det noen lagskiller i torven, spesielt i nordøst, der et mørkere, svartaktig torvlag synes noe høyere i torven. I senter av tuften ble det gravd ned på brun sand i et 2-3 mm tykt lag som ligger i sentrale deler av tuftens gulvflate, men ikke over hele. Under dette og ellers under torvlaget i resten av gulvlaget kom man ned på et grått sandlag (undergrunn). Det ble gravd helt ned til undergrunnen over hele tuft 29. Vollene som var synlig i overflaten forsvinner helt. Like under voll i vest, rett over undergrunn kommer det fram en mørk sirkulær konsentrasjon med svart jord, noe som ble tolket til å være en mulig kull konsentrasjon (prøve ble tatt herfra). Undergrunnen i gulvflaten ser ut til å være høyere enn områdene rundt (dvs. marken faller under tidligere voller og utenfor).

Figur 15 Vestvoll i tuft 29 snittet, sett mot sør. Antydning til lagskinner. Foto: Rudi J. A. Mikalsen 2013.

Tuften framstår som en forholdsvis utydelig tuft oppbygd av smale voller men uten noen spor av ovn eller andre konstruksjoner. Dette var allikevel den eneste av de fire tuftene som ble gravd som inneholdt rester av kull. Det ble sendt inn to kullprøver fra prosjektet og begge kommer fra denne tuften.

Figur 16 Illustrasjon Johan-Terje Hole 2013

8. Analyse

Det ble generelt gjort få funn fra utgravningen ved Neslia. Av de gjenstandene som ble funnet var det aller meste tydelige rester etter områdets bruk som skytefelt i over hundre år. Det ble funnet rester av et ammunisjons magasin, rester av en granat og reimen etter en ludvigsekk. Det som med første øyekast virket mest interessant var de tre runde kulene som ble funnet i henholdsvis tuft 20, 28 og 29. Disse kulene ble etter hvert tolket som kuler fra noe kalt kardesk. Kardesk er en artillerigranat som også er kjent som drueskudd, som består av en beholder fylt med en mengde mindre kuler (lik muskettkuler) som ble brukt mot tett infanteri og kavaleri. Dette artilleriet ble brukt hovedsakelig på 17- og 1800-tallet, men ifølge ansatte ved skytefeltet i Setermoen var denne typen artilleri brukt i skytefeltet helt fram til 1950-tallet, da det ble skutt fra en slette i nord mot vårt område i sør. Ingen ytterligere funn ble gjort under gravingene av de fire tuftene.

Det var håp om å finne spor av oppmurte ildsted inn mot vollene i noen av tuftene, lik det som finnes i de fleste tuftene på nabofeltet med id.120436. Dette lot seg ikke gjøre og de restene av kull som ble funnet kom kun fra tuft 29. Kullprøvene som ble tatt fra tuft 29 kom fra henholdsvis inn mot heller i sørvollen og fra nordenden av østvollen. Begge kullprøvene stammer fra mindre kullflekker som ikke nødvendigvis har tilknytning til etablering av tuftene. Håpet er allikevel at vi skal få dateringer som kan gi en viss avgrensning av tuftenes bruk.

Tuftene var meget tydelig i overflaten etter at vegetasjonene var fjernet fra området. Etter avtorving sto fortsatt vollene fram meget tydelig i de fire tuftene, der tuft 20 og 21 var de mest markante, mens vollene i tuft 29 var en del mindre. Det var vanskelig å se noen klare lagskiller i vollene som kunne vise hvordan de har vært konstruert. Unntakene var fra tuft 21 der det ble sett flere lagskiller i profiler av vollene. I tillegg var det mulige innraste rester av never i gulvflaten i tuft 21 og antydning til lagskiller i østre voll i tuft 29.

9. Diskusjon

Tuftene i Neslia er som beskrevet over fordelt på to kulturminnelokaliteter med henholdsvis id. 120446 og 120436 i kulturminnedatabasen Askeladden. Tuftene i den østlige lokaliteten (id.120436) har et noe annet preg enn tuftene i det vestlige (id.120446). Det er som beskrevet over, foretatt utgravninger av til sammen syv tufter i 1979 av Jens Storm Munch for Tromsø museum. Fra hans utgravninger var det heller ingen funn som kunne skrive seg fra tuftenes etablering eller bruk. Han fant derimot oven konstruksjoner i alle tuftene som ble gravd, men det ble ikke tatt kullprøver som kunne dateres.

Tuftene ble første gang registrert i 1975 og i brev fra Tromsø museum til Troms landforsvar (av 12.juli 1977) framgår det at det opprinnelig skal ha vært 32 tufter til sammen. I 1979 registrerte Jens Storm Munch området og det ble da registrert 42 tufter og 6 groper. I tillegg mente han at det trolig har vært ytterligere 10 tufter som har forsvunnet i forbindelse med bygging av skytefeltsvegen. I 2011 utførte Troms Fylkeskommune nye registreringer av de to kulturminnelokalitetene og det ble da registrert 29 tufter. Det var ut fra disse nye registreringene at man i 2013 valgte ut tufter som skulle graves.

Det er ikke kjent noen lignende tufter andre steder i Setermoen området. Her er det ellers registrert hovedsakelig samiske kulturminner, med árran som det vanligste, men også matgjemmeer, gammetufter, fangstgroper, gieddi og offerstein er registrert i området. Tuftene i Neslia er ellers ikke uvanlige i form eller størrelse,

men ansamlingen og beliggenheten gjør at noe lignende anlegg ikke er kjent andre steder fra.

Den moderne bebyggelsen i Setermoen startet på slutten av 1700- og begynnelsen av 1800-tallet med dølainnvandringen til indre-Troms fra Østerdalen og Gudbrandsdalen. Setermoen ble i 1898 etablert som ekserserplass for forsvaret og har siden vært en forsvarsbygd.

Det er trolig i tilknytning til forsvaret at disse tuftene har vært brukt. Det er som sagt nevnt tre forskjellige krisesitusasjoner på henholdsvis 1600-tallet, begynnelsen av 1800-tallet eller 1905 som mulig bakgrunn for etableringen av lokalitetene. Ut fra dateringene som ble gjennomført i 2011 (daterte to av tuftene til begynnelsen av 1900-tallet), mangelen på funn av eldre karakter og hvor tydelig de fortsatt er, tolker jeg det slik at de meget trolig stammer fra slutten av 1800-tallet, begynnelsen av 1900-tallet. Dette er like etter opprettelsen av Setermoen som ekserserplass og de har trolig vært i bruk i tilknytning til området som skytefelt eller i tilknytning til mobiliseringen i 1905. Tuftene på østsiden av veien i det som er lokalitet med id.120436 ligger uten noen opplagt struktur, som man ville forvente fra en militær forlegning, men i stedet ser de ut til å ligge i mindre klynger. De fleste tuftene har trolig blitt brukt som bolig, noe man kan si ut fra at det er funnet rester av oppmurte ildsteder i en stor del av strukturene. På den andre siden av veien, i lokalitet med id.120446 var det derimot kun et par av tuftene som kunne se ut til å ha oppmurte ildsteder. De fleste av disse tuftene har trolig vært brukt til andre formål, som for eksempel lager eller forsvarsstillinger. Tuft 28 er en slik mulig skytestilling, med oppmurt ytterkant mot vest (hvis den er samtidig med de andre tuftene). Det er blitt forslått at tuftene på vestsiden av skytefeltsvegen har vært funksjonsforskjellig fra brorparten av tuftene på andre siden av vegen og at de representerer yttergrensen for en leiren.

Årets graving har ikke gitt noe klart svar på tuftenes funksjon, men det som er observert kan tyde på at tuftene er blitt etablert i slutten av 1800-tallet eller begynnelsen av 1900-tallet.

Litteratur

Munch. Jens Storm 1983. *Håløygminne, Hefte 3 – 1983, 64. årg. 16. bind.* Tuftene i Neslia Bardu (337-345) Tromsø Vedlegg

Fotoliste

Filnavn	Lokalitetsid	Sett_Mot	Motivbeskrivelse
TSAD15_001.jpg	148660	N	Oversiktsbilde av arran, 148660.
TSAD15_002.jpg	148660	S	Oversiktsbilde av arran, 148660.
TSAD15_003.jpg	148660	S	Arran.148660.
TSAD15_004.jpg	148660	SØ	Oversiktsbilde av arran. 148660.
TSAD15_005.jpg	150313	NV	Oversiktsbilde av arran med ledearmen. 150313.
TSAD15_006.jpg	150313	SV	Oversiktsbilde av arran med ledearmen. 150313.
TSAD15_007.jpg	150313	Ø	Oversiktsbilde av arran med ledearmen. 150313.
TSAD15_008.jpg	1503314, 150315	S	Oversiktsbilde av dråpeformede steinkonstruksjoner. 1503314, 150315
TSAD15_009.jpg	150315	S	Dråpeformede steinkonstruksjon. 150315
TSAD15_010.jpg	150314	S	Dråpeformede steinkonstruksjon. 150314
TSAD15_011.jpg	148655	N	Oversiktsbilde av arran med teltring. 148655
TSAD15_012.jpg	148655	N	Arran, sett ovenfra. 148655
TSAD15_013.jpg	148655	S	Oversiktsbilde av arran. 148655
TSAD15_014.jpg	148653	NV	Oversiktsbilde av arran med ledearmen. 148653
TSAD15_015.jpg	148653	SØ	Oversiktsbilde av arran med ledearmen. 148653
TSAD15_016.jpg	148653	SØ	Arran med ledearmen. 148653
TSAD15_017.jpg	148653	NØ	Arran med ledearmen. 148653
TSAD15_018.jpg	148652	S	Arran. Opprinnelig antatt å være gjemme, men ved snitting viste det seg at det var et ildsted. 148652
TSAD15_019.jpg	148652	S	Arran. Opprinnelig antatt å være gjemme, men ved snitting viste det seg at det var et ildsted. 148652
TSAD15_020.jpg	148652	V	Arran. Opprinnelig antatt å være gjemme, men ved snitting viste det seg at det var et ildsted. 148652
TSAD15_021.jpg	148652	Ø	Arran. Opprinnelig antatt å være gjemme, men ved snitting viste det seg at det var et ildsted. 148652
TSAD15_022.jpg	150309	N	Arran. 150309.
TSAD15_023.jpg	150309	S	Oversiktsbilde av arran. 150309.
TSAD15_024.jpg	150310	N	Oversiktsbilde av arran. 150310.
TSAD15_025.jpg	150310	N	Arran. 150310.
TSAD15_026.jpg	150310	S	Oversiktsbilde av arran. 150310.
TSAD15_027.jpg	150310	S	Arran. 150310.
TSAD15_028.jpg	150308	N	Oversiktsbilde av arran. 150308.
TSAD15_029.jpg	150308	N	Arran. 150308.
TSAD15_030.jpg	150308	S	Oversiktsbilde av arran. 150308.
TSAD15_031.jpg	150308	S	Arran. 150308.
TSAD15_032.jpg	150307	N	Oversiktsbilde av arran. 150307.
TSAD15_033.jpg	150307	N	Arran. 150307.
TSAD15_034.jpg	150307	Ø	Oversiktsbilde av arran. 150307.
TSAD15_035.jpg		N	Uregistrert arran, like ved de registrerte.
TSAD15_036.jpg		N	Uregistrert arran, like ved de registrerte.
TSAD15_037.jpg		S	Uregistrert arran, like ved de registrerte.
TSAD15_038.jpg	148660	S	Profil av snittet arran. 148660

TSAD15_039.jpg	148660	Ø	Fredig gravd arran. 148660
TSAD15_040.jpg	148660	S	Fredig gravd arran. 148660
TSAD15_041.jpg	150313	NV	Fredig renset arran. 150313
TSAD15_042.jpg	150313	SØ	Fredig renset arran. 150313
TSAD15_043.jpg	148655		Arran, id 148655, måles inn.
TSAD15_044.jpg	148655		Arran, id 148655, avtorves og renses.
TSAD15_045.jpg	148655		Arran, id 148655, avtorves og renses.
TSAD15_046.jpg	148655	NV	Oversiktsbilde av renset arran. 148655.
TSAD15_047.jpg	148655	Ø	Oversiktsbilde av renset arran. 148655.
TSAD15_048.jpg	148655	NØ	Profil av snittet arran. 148655.
TSAD15_049.jpg	148655	NØ	Profil av snittet arran. 148655.
TSAD15_050.jpg	148655	NØ	To stk. stålvaiere ved siden av arran 148655.
TSAD15_051.jpg	148655		To glassflasker ved siden av arran 148655.
TSAD15_052.jpg		Ø	Ur med hermetikkbokser, mellom arran 148654 og 148653.
TSAD15_053.jpg	148653	SV	Oversiktsbilde av arran. 148653.
TSAD15_054.jpg	148654	Ø	Sko, øst for arran 148654.
TSAD15_055.jpg	148655	NØ	Oversiktsbilde av ferdiggravdarran, 148655.
TSAD15_056.jpg	148655	SØ	Oversiktsbilde av ferdiggravdarran, 148655.
TSAD15_057.jpg	148654	Ø	Oversiktsbilde av ferdiggravdarran, 148654.
TSAD15_058.jpg	148654	S	Oversiktsbilde av ferdiggravdarran, 148654.
TSAD15_059.jpg	148653	NV	Åpning av arran med armer. 148653.
TSAD15_060.jpg	148653		Moderne funn like under torva i tuftas sørvestlig hjørne. 148653
TSAD15_061.jpg	148654	NØ	Oversiktsbilde av ferdiggravd arran, 148654.
TSAD15_062.jpg	148654	NV	Oversiktsbilde av ferdiggravd arran, 148654.
TSAD15_063.jpg	150313	NNV	Avtorvet område ved arran, 150313.
TSAD15_064.jpg	150313	SSØ	Avtorvet område ved arran 150313.
TSAD15_065.jpg	148652	NV	Kullkonsentrasjon under det som opprinnelig ble antatt å være ei gjemme, men som på grunn av kullet ble omtolket til arran. 148652.
TSAD15_066.jpg	148652	Ø	Kullkonsentrasjon under det som opprinnelig ble antatt å være ei gjemme, men som på grunn av kullet ble omtolket til arran. 148652.
TSAD15_067.jpg	148653	VSV	Arran, id 148653, åpnet og klar til å graves
TSAD15_068.jpg	148653	NNV	Arran, id 148653, åpnet og klar til å graves
TSAD15_069.jpg	148653	SSØ	Arran, id 148653, åpnet og klar til å graves
TSAD15_070.jpg	150313	SSØ	Profil av snittet arran. 150313.
TSAD15_071.jpg	148653	ØNØ	Profil blir tegnet. 148653
TSAD15_072.jpg	148653	ØNØ	Profil blir tegnet. 148653
TSAD15_073.jpg	148653	ØNØ	Profil blir tegnet. 148653
TSAD15_074.jpg	148653	NV	Profil av snittet arran. 148653
TSAD15_075.jpg	148652	Ø	Profil av snittet arran. 148652
TSAD15_076.jpg	150313	NV	Arran, id 150313, graves.
TSAD15_077.jpg	148653	N	Arran, id 148653, graves.

TSAD15_078.jpg	148652	ØNØ	Profil av snittet arran. 148652
TSAD15_079.jpg	148653	V	Arran graves. 148653
TSAD15_080.jpg	150313	NØ	Arran graves. 150313
TSAD15_081.jpg			Solding av massene fra arran.
TSAD15_082.jpg	150310	N	Avtorving av arran. 150310
TSAD15_083.jpg	150308	S	Avtorving av arran. 150308.
TSAD15_084.jpg	150309	NØ	Avtorving av arran. 150309.
TSAD15_085.jpg	150308	S	Oversiktsbilde av avtorvet arran. 150308.
TSAD15_086.jpg	150308	N	Avtorvet arran. 150308.
TSAD15_087.jpg	150308	S	Oversiktsbilde av avtorvet arran. 150308.
TSAD15_088.jpg	150310	NV	Oversiktsbilde av avtorvet arran. 150310.
TSAD15_089.jpg	150310	SØ	Avtorvet arran. 150310.
TSAD15_090.jpg	150310	SØ	Oversiktsbilde av avtorvet arran. 150310.
TSAD15_091.jpg	150309	ØSØ	Oversiktsbilde av avtorvet arran. 150309.
TSAD15_092.jpg	150309	ØSØ	Avtorvet arran. 150309.
TSAD15_093.jpg	150309	NNØ	Oversiktsbilde av avtorvet arran. 150309.
TSAD15_094.jpg	150310	NØ	Profil av snittet arran. 150310
TSAD15_095.jpg	150308	NØ	Profil av snittet arran. 150308
TSAD15_096.jpg	150308	NØ	Profil av snittet arran. 150308
TSAD15_097.jpg	150310	NV	Ferdiggravd arran. 150310.
TSAD15_098.jpg	150310	NØ	Ferdiggravd arran. 150310.
TSAD15_099.jpg	150307	N	Oversiktsbilde av avtorvet arran. 150307.
TSAD15_100.jpg	150307	N	Oversiktsbilde av avtorvet arran. 150307.
TSAD15_101.jpg	150307	V	Oversiktsbilde av avtorvet arran. 150307.
TSAD15_102.jpg	150307	V	Avtorvet arran. 150307.
TSAD15_103.jpg	150307	VNV	Profil av sinttet arran. 150307.
TSAD15_104.jpg	150307	VNV	Profil av sinttet arran. 150307.
TSAD15_105.jpg	150309	NNØ	Oversiktsbilde av avtorvet arran. 150309.
TSAD15_106.jpg	150309	ØSØ	Oversiktsbilde av avtorvet arran. 150309.
TSAD15_107.jpg	150309	SSV	Oversiktsbilde av avtorvet arran. 150309.
TSAD15_108.jpg	150309	SSV	Avtorvet arran. 150309.
TSAD15_109.jpg	150308	N	Ferdiggravd arran. 150308
TSAD15_110.jpg	150309	NNØ	Profil av snittet arran. 150309
TSAD15_111.jpg	150308	ØSØ	Ferdiggravd arran. 150308
TSAD15_112.jpg	150307	S	Ferdiggravd arran. 150307
TSAD15_113.jpg	150307	Ø	Ferdiggravd arran. 150307
TSAD15_114.jpg			Forberedelser for 11 mennesker som skal være isolert tre uker på fjellet.
TSAD15_115.jpg	150314, 150315		Fotogrammetri av dråpeformet steinsetting. 150314 til høyre i bildet, og 150315 til venstre.
TSAD15_116.jpg	150313		Fotogrammetri av arran. 150313.
TSAD15_117.jpg	150313		Fotogrammetri av arran. 150313.
TSAD15_118.jpg	150310		Fotogrammetri av arran. 150310.
TSAD15_119.jpg	150309		Fotogrammetri av arran, avtorvet 20 kvm. 150309.

TSAD15_120.jpg	150309		Fotogrammetri av arran, avtorvet 10 kvm. 150309.
TSAD15_121.jpg	150308		Fotogrammetri av arran. 150308.
TSAD15_122.jpg	150307		Fotogrammetri av arran. 150307.
TSAD15_123.jpg	148660		Fotogrammetri av arran. 148660.
TSAD15_124.jpg	148660		Fotogrammetri av arran. 148660.
TSAD15_125.jpg	148655		Fotogrammetri av arran. 148655.
TSAD15_126.jpg	148654		Fotogrammetri av arran. 148654.
TSAD15_127.jpg	148653		Fotogrammetri av arran. 148653.
TSAD15_128.jpg	148652		Fotogrammetri av arran. 148652.
TSAD15_129.jpg	148652		Fotogrammetri avdet som opprinnelig ble antatt å være ei gjemme, men som viste jeg å være et arran. 148652.

Funnliste

Museums nr.	Unr.	Gjenstand	Materiale	Lokalitets-ID	Beskrivelse
TS13817	1	Prøve, kull	trekull	120446	Trekullprøve. 12,26 gram. Kullprøve ble tatt fra tuft 31, like inntill skråstilt helle i sørenden av tuften. Kullforekomsten dukket her fram i overgangen mellom torv og grå sandig undergrunn.
TS13817	2	Prøve, kull	trekull	120446	Trekullprøve. 0,08 gram. Kullprøve ble tatt fra tuft 31, i nordøstdelen av veggvoll. Kullforekomsten dukket her fram i overgangen mellom torv og grå sandig undergrunn.
TS13817	3	Kule	bly	120446	Kardesk kule funnet i torvlag i tuft 20.
TS13817	4	Kule	bly	120446	Kardesk kule funnet i tuft 28.
TS13817	5	Kule	bly	120446	Kardesk kule funnet i tuft 29.

Naturvitenskaplige prøver

TS13817/1-2

Boplassfunn/Forsvarsanlegg fra Nyere tid fra NESLIA, av BOSTAD (40/61), BARDU K., TROMS.

1) Prøve, kull av trekull.

Et stk. trekullprøve. 12,26 gram. Kullprøve ble tatt fra tuft med intrasis betegnelse A8000 (tuft 31), like inntill skråstilt helle i sørenden av tuften. Kullforekomsten dukket her fram i overgangen mellom torv og grå sandig undergrunn. *Vekt:* 12,26 gram.

Lokalitets id. 120446 (Askeladden), tuft 31.

2) Prøve, kull av trekull.

Et stk. trekullprøve. 0,08 gram. Kullprøve ble tatt fra tuft med intrasis betegnelse A8000 (tuft 31), i nordøstdelen av veggvoll. Kullforekomsten dukket her fram i

overgangen mellom torv og grå sandig undergrunn. *Vekt:* 0,08 gram.

Lokalitets id. 120446 (Askeladden), tuft 31.

Funnomstendighet: Arkeologisk utgravning i forbindelse med forsvarets ønske om å undersøke flere av de registrerte tuftene med id 120446 (i kulturminnedatabasen Askeladden) i Neslia, Setermoen skytefelt, Bardu kommune, Troms fylke, ble det sommeren 2013 foretatt en utgravning på stedet i regi av Tromsø museum.

Utgravningen av fire av de 10 tuftene på denne lokaliteten ble gjennomført i tidsperioden 17.06 til 05.07.13. Av i alt 11 strukturer på vestsiden av vegen ble fire valgt ut for undersøkelse. Tre av disse ble totalgravd, mens den siste ble gravd 50%.

Orienteringsoppgave: Det aktuelle området befinner seg inne i Setermoen skytefelt, ca. fire kilometer i luftlinje rett sør for Setermoen sentrum. De fire utgravde strukturene befinner seg på vestsiden av veg som går gjennom skytefeltet. Mens hoveddelen av strukturene ved Neslia befinner seg på østsiden av den samme vegen.

Kartreferanse/-koordinater: Projeksjon: EU89-UTM; Sone 33, N: 7638092.2021486, Ø: 634335.35351563.

LokalitetsID: 120446.

Funnet av: Rudi Mikalsen/Tromsø Museum.

Funnår: 2013.

Katalogisert av: Rudi Mikalsen.